

6. Skalica

Poloha:

Nachádza sa v severozápadnom cípe Slovenska, na úpätí Chránenej krajinej oblasti Biele Karpaty, v povodí rieky Moravy a na hraniciach s Českou republikou. Patrí k najstarším slovenským mestám.

História mesta:

Osídľovanie územia sa začalo už v mladšej dobe kamennej. Prvé písomné zmienky o Skalici sú z roku 1217 a 1256. Vtedy ju pomenovali Zakolcha. Významný je pre mesto dátum 6. október 1372 kedy jej uhorský kráľ Ľudovít I. udelil výsady slobodného kráľovského mesta. Skalica dostala právo opevniť sa hradbami, obyvatelia boli oslobodení od platenia daní a iných poplatkov. Začali sa tu usporadúvať týždenné a výročné trhy.

Významným hospodárskym, kultúrnym a duchovným centrom sa stala vďaka privilégiám Žigmunda Luxemburského. Preslávila sa hlavne skalickým súkenníctvom a vinohradníctvom. V roku 1918 sa Skalica stala na niekoľko dní sídlom Dočasnej vlády pre Slovensko.

Významné stavby:

Farský kostol svätého Michala Archanjela -viackrát vyhorel, bol prestavovaný a opravovaný. Je dominantou netradičného trojuholníkového námestia. Popýšiť sa môže z dreva vyrezávanými lavicami.

Rotunda svätého Juraja - je spojená s opevnením a plnila obrannú funkciu. V spodnej časti je kaplnka.

Františkánsky kostol Sedembolestnej Panny Márie a kláštor - pozostáva z kláštornej budovy (je v nej okresný archív a základná umelecká škola), kostola, tzv. rajského dvora (kde bola v nedávnej dobe rekonštruovaná studňa) a veľkej záhrady.

Morový stĺp svätej Panny Márie - je postavený pred budovou gymnázia. Pôvodne však stál pred budovou radnice.

Radnica - je sídlom mestskej správy. V roku 1918 tu sídlila aj Dočasná vláda pre Slovensko. Svedčí o tom aj pamätná tabuľa na budove

Dom kultúry - Katolícky kruh - najkrajšia stavba, ktorá sa zachovala v pôvodnom stave. Dnes sa v nej nachádza Záhorské múzeum, galéria a veľká divadelná sála.

Karner svätej Anny - neodmysliteľná súčasť námestia Skalice z konca 14. storočia.

Významné osobnosti:

Jan Amos Komenský (28.3.1592 - 15.11.1670) - pedagóg, známy ako učiteľ národov. Keď musel nútene odísť z Čiech, navštívil i Skalicu. Na pamiatku jeho príchodu do mesta mu bola postavená busta na podstavci, ktorá bola pôvodne umiestnená pred gymnáziom (dnes je v parčíku pri evanjelickom kostole).

Matej Korvín (pol. 15. storočia) - kráľ. Potvrdil Skaličanom ich mestské výsady a povolil vybudovať rybník; tiež povolil postaviť františkánske stavby (1467) o čom svedčí i nápis na víťaznom oblúku lode Kostola Sedembolestnej Panny Márie.

Dušan Jurkovič (23.8.1868-21.12.1947) - jeden z najvýznamnejších slovenských architektov, národný umelec. K jeho najznámejším dielam patrí mohyla M.R.Štefánika na Bradle, či súbor liečebných domov v neďalekých Luhačovičiach.

Žigmund Pálffy (5.5.1972) - skalický rodák. Ladový hokejista; v žiackej kategórii majster Slovenska; v seniorskej majster Československa v drese trenčianskej Dukly; člen tímu majstrov sveta z roku 2002; hráč tímov kanadsko-americkej NHL New York Islanders a Los Angeles Kings.

Keď sa povie Skalica, okrem vína mnohých určite hneď napadne slovíčko, ktoré nenájdu v pravidlách slovenského pravopisu, ale pritom je všeobecne veľmi známe. **Skalický trdelník** - tí, čo ho poznajú vedia o čom je reč a pre tých, ktorým toto slovo nič nehovorí, prezradíme, že je to sladká špecialita z cesta s vlašskými orechmi, ktorej výroba má dlhú tradíciu. Koncom 18. storočia sa v Skalici usadil maďarský generál vo výslužbe (inak tiež filozof a básnik) gróf József Gvadányi, ktorý neskôr do svojich služieb prijal kuchára zo Sedmohradska. A práve ten priniesol recept na výrobu trdelníka.

Koncom roka 2004 vzniklo občianske združenie Skalický trdelník, ktorého hlavným cieľom je udržanie tradície pôvodnej výroby tejto špeciality na otvorenom ohni. V rámci náročnej rekonštrukcie historického komplexu františkánskych stavieb bol v jednej z miestností kláštora adaptovaný priestor tzv. čiernej kuchyne, v ktorom v súčasnosti prebieha výroba trdelníkov „po starom“.

Skalica chráni vynikajúce meno Skalického trdelníka. 22. októbra 2007 získal Skalický trdelník ochranné zemepisné označenie ako prvý slovenský výrobok, riadne zaregistrované Európskou komisiou. Udelením ochrannej značky prišlo k vymedzeniu zemepisnej oblasti, kde sa Skalický trdelník môže vyrábať. Označenie Skalický trdelník budú mať len trdelníky vyrobené na území okresov Skalica a Senica ohraničenom riekami Morava, Teplica a Myjava a hranicami s Českom.

Príprava Skalického trdelníka

Pripravíme cesto,

cesto navinieme na trdlo.

Nezabudneme zastrčiť koniec.

Trdelník potrieme bielkom,

posypeme orechmi,

a trdelník je pripravený na oheň.

Položíme nad oheň

a pečieme.

Upečený trdelník sám,

a v chutnej spoločnosti.

Pred podávaním pocukrujeme

a nakrájame.

Je to jednoduché - trdlovať vedia aj deti.

Keďže nikto z nás nemá doma ani trdlo, ani klasickú pec, hľadali sme na internetových stránkach taký postup, pomocou ktorého by sme si takúto dobrotu mohli upiecť aj v klasickej teplovzdušnej rúre. A našli sme :

Zamiesime cesto z : ½ kg hladkej múky, 1 kocky droždia / 40g /, 1 vajíčka, 100 ml pochúťkovej smotany, 1 dcl oleja, 1 ½ lyžice kryštálového cukru, ¼ l mlieka.

Necháme na teplom mieste vykysnúť. Potom rozgúľame na obdĺžnik / 30 x 40 cm /, potrieme vajíčkom a posypeme posýpkou / nadrobno posekané orechy, vanilkový a kryštálový cukor, škorica – podľa chuti /. Cesto rozdelíme po šírke na tretiny, každú tretinu krájame na 2,5 cm pásy. Formu na srnčí chrbát preklopíme naopak, potrieme olejom, kladieme pásy cesta v 1cm rozstupoch. Pečieme po 2 formy na jednom plechu asi 10-13 min. Po každej dávke je potrebné formy znova natrieť olejom.

Čo by to bol za recept, keby sme ho nevyskúšali. A musíme uznať, že náš trdelník bol na nerozoznanie od pravého.

Ďalšou skalickou špecialitou je skalická torta. Je to výrobok cukrársko-dekoračného, veľmi špecifického charakteru. Vyrába sa v Skalici a tam sa taktiež používa pri svadobných hostinách. Je vyrobená z jedlých surovín, no napriek tomu sa nepodáva ako dezert po jedle. Je veľmi krehká a jej ručná výroba je náročná. Vyvinula sa ako súčasť svadobných zvykov v Skalici. Pravá skalická svadba trvala i týždeň, a preto sa torta musela takýmto zvykom prispôbiť, aby sa nepokazila. Zároveň sa vyvinula do krásneho ozdobného prvku ako sa na svadbu patrí.

Skaličania sú známy dodržiavaním všetkých tradícií a zvyklostí viažucich sa k ich regiónu. Výnimku netvoria ani ľudové piesne charakteristické svojim nárečím. Zaspievajte si s nami: [- VIDEO](#)

MALA SOM ŠATY ZVÁRAT

1. Mala som šaty zvärat,
prišli ma nahovárať,
/: dajte, chlapci, dajte pokoj,
rozsypala som si popol.:/
2. Zajtra sa vydávať mám,
zelenej sukne nemám,
/: proste, chlapci, moju mamku,
nech mi kúpa na sukénku.:/

- [VIDEO](#)

CHODZILI CHUAPCI K NÁM

1. Chodzili chuapci k nám,
že černé oči mám,
/: ale už nechodá,
chodá do Močidlan.:/
2. Nechodte tam, chuapci,
nic vám tam nedajú,
/: chleba by vám dali,
sami ho nemajú.:/

Zdroje:

[http://sk.wikipedia.org/wiki/Skalica_\(mesto\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Skalica_(mesto))

<http://www.skalica.sk/>

<http://www.skalickatorta.sk/>